

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizethető Demjén L. és Keresztély Pál urak kereskedésében, hol egyes számlák is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 50 hasábgarmond sorért 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyéig.
Hirdetéseket felvételnek: helyben: akiadivatalban, Demjén László könyv- és Keresztély Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasensteint és Vogelmér (Neuer-Markt 11. sz.) Oppel Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolfs-Mosse-ol. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stutt.
Nyitválti cikkek: sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetéseket a hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Előfizetési feltételek

„Kolozs. Közlöny“

1872-iki folyamára:

félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „
egy hóra 1 „ „ „

Az előfizetés minden hó 15-től megújítható.

Előfizetéseket helyben elfogad: a szerkesztőség, Demjén László ur könyv- és Keresztély Pál ur papírkereskedése.

Az előfizetési pénzek a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

A „Gaz. Trans.“ Babel-e.

+ A modern „nemzetiségi eszme“ sok kis és nagy népfajt elbódított Európáig. Játsoztak a XIX. század e veszedelmes tüzeivel nagyok, és megadták az árát keservesen, példa reá Sedan, Metz és Páris, hol oly kemény lecztét adott a Nagy-Németország nemcsak a latin elem confederatiójáról és világ-tulsúlyáról álmadozó ex-Napoleonnak, hanem a szép eszmékért rajongó, jobb sorsra érdemes francia nemzetnek is. Ez a nagy és véres historiai tanulság, melynek iszonyatos alakját behunytt szemekkel is láthatja bárki; némelyekre nézve a meg nem történt dolgok közé tartozik; továbbra is behunyják szemüket és álmodnak azon légvárakról, tündérpalotákról, igért Kánaánról, melyeket egykor a reactió alvilági szellemei tartottak előbb.

Nemely románok, legelső sorban a „Gaz.“ emberei maig sem tudják levenni szemüket e szomorú képekről, s ámulatukban reá fogják, hogy ezekért a szép dolgokért már több mint 400 éve küzd a román nemzet. A nemzetiségi mámorától elkábultan csekélybe veszik az 1848-ban életbelépett jogegyenlőséget; nekik az 1863-ki „szentesített“ törvények „gyümölcse, a 4-ik rendi-politikai (?) nemzet kell, mely a románok jövőjéről határoz, zan, gondoskodjék.

Furcsa bogaraik vannak ezeknek a jó uraknak. Szerintök mindaz, mit illetékes törvényhozások alkottak semmitérő, mert pár száz román pap és világi intelligens, s a „campu libertati“-re gyűjtött néhány ezer román földész nem fogadta el az uniót, s azt követelte vétessék be 4-ik nemzetnek, hogy jövőjét intézhessen; nem érvényes, mert a román nemzet mint 4-ik politikai nemzet nem volt képviselve a kolozsvári utolsó erdélyi országgyűlésen; mert 1860 után is a románok mindig csak románra szavaztak, s az erdélyi román csak román képviselhet, senki más; mert a brassyói románok is protestáltak volt a pesti parlament kompetenciája ellen, mint a mely országgyűlés Erdély fölől nem intézkedhetik; mert az uniót a románok nélkül megszavazni nem lehetett, s ők most is ragaszkodnak az 1863. I. art.-ban megkapott 4-ik politikai nemzet címéhez, jogaihoz, melyek el-évülhetlenek, s a román hagyományos politikát képezik.

A felsorolt hatalmas érveknel fogva azt hiszik

Baritiu ur és társai, hogy a magyar nemzetnek nem marad egyéb hátra, mint ismét elszakasztani Magyarországtól a királyhágonnenni részt, s a magyar Erdélyt a dacorománok markába adni, csak-hogy a román „hagyományos politika“ kíváncsiak szerint teremthessék meg a 4-ik politikai nemzetet az erdélyi részeken.

Badarságok badarsága, mondhatja reá a magyar — hőherer Unsinn, mondaná róla a német.

Azt követelik tőlünk ezek a politikai dynamit emberei, hogy a balázsávi népgyűlés határozatait sarkalatos törvényül fogadják el tőlük Magyarország, ha mindjárt ezért az ország $\frac{1}{5}$ -dét magyar nemzeti jellegből kivetkőztetni, magyar nemzeti dicső múltjától, köz- és magánjogától kellene megfosztani;

azt követelik, hogy a n.-szebeni conventiculum beszélgetéseit, három nyelven folytatott feleselgetéseit, hármasan rövidített maculaturait kötelező törvénynek tekintsük, s ezért nemcsak az 1848-ki kolozsvári és 1847/8. pozsoni országgyűlésben alkotott sarkalatos törvényeket tagadjuk meg, helyezzük érvényen kívül, hanem mondjunk le egész alkotmányunkról, ismerjük el, hogy jogosult volt Bach és Schmerling erőszaka, nem volt jogunk 1867-ben alkotmányunk restitutióját kivívni, — s mindezt azért: hogy az 1863-ki úgynevezett „lege“ érvényben maradjon, s a dacoromán töredék mint felvett 4-ik rendi natio politikai nemzetet játszhasse a magyar Erdélyben.

Bizony a kik efféle követelnek ezeken az urakon is bételt, hogy elveszték eszüket.

Ha valaki Angliában azt penditené meg, hogy valamelyik meeting határozata törvényként fogadtassék el országszerte, nemcsak, hanem a törvényes parlament által alkotott törvények e meeting határozataival szemben semmiesnek tekintessenek;

ha valaki azt allitaná, hogy nem egy országban, hanem plane egy országrészben is lehet egyszerre négy politikai nemzet;

ha valaki a modern államot nemzetiségi területenként akarná szervezni, s e rögeszméjéből jogot deducálna arra, hogy egy ezredéves államot szót darabolva országrészek mozaik rakasgatásával foglalkozhassék;

ha, mondom, valaki ilyen eszmékkel állana elő bármelyik népgyűlés és nem az ország színe előtt, le is kaczagnák, de ha jókor nem menne a continensre utazni, vagy Ausztráliába buvázkodni, könnyen olyan helyre tennék, hol a felhevült agy kissé lehűledik, s a hideg víz jótékony sugaraival megtisztul a beállott fogalomzavar.

Nálunk az efféle csak nevetik, hagyják ezeket a hóbotosokat declamálni. Pedig ha azt kérdenők tőlük:

a ti alapotok 1863. Azt állítjátok, hogy 1848 nem érvényes, mert ti nem voltatok (hisz nem lehettetek) jelen az unió megszavazásánál; ámde mi magyarok és székelyek, mint I-ső és II-ik — tehát nálatok előbbvaló rendi, szerintetek — politikai nemzet szintén nem voltunk jelen N.-Szebenben, pedig mi a nemzeti scalánál fogva ott kellett volna hogy legyünk, meg is hívtak, nem úgy mint titeket 1848-ban meg sem hívtak, mert mint natio nem is léteztek, — ha, mondjuk, így

szaki fény esett míg martiusban nem kevesebb mint 458, s októberben 498 éjszaki fény tünt fel, az éjnap-egyenletek korszakában.

Ki van mutatva, hogy nagyon is könnyelműleg tagadták, látszatok okoskodások alapján, a hold befolyását a légkör mozgalmaira. E tekintetben legyen szabad némely észleleti tényeket tüntetnünk elő. A tények megmaradnak, s az elméletek összeomlanak.

Hogy távolabbi időkre ne menjünk vissza, vegyük az 1869. évet, mely különben kivételesen gazdag éjszaki fényekben. 1869-ben az első, világosan feltűnt éjszaki fény Párisban ápril 15-én esti 8 óra felé vétetett észre; e tümeny majdnem reggeli 1 óráig tartott. Ápril 3. és 9-én már éjszaki fények feltűnése jelezte Európá éjszaki részében. Már pedig ezen három időpont pontosan összevág azzal, mit mi „az idő válságos szakai“-nak neveztünk, azaz a csillagászati pontokkal, minők apogéum, perigeum, lunistitium, aequilunium.

Május 13-án újabb éjszaki fényt láttak Páris, London, Triestben stb. Ugyanezen időben egy forgószél járta be a mi szélességi fokainkat. Tehát itt is összehalmozás egy válságos ponttal. Szeptember 5-én, s október 6-án ujjlag éjszaki fények voltak. Már szeptember 5-ke megtelelt a perigeumuk, az ujjholdnak, s egy forgószélnek. Október 6-ka pedig összeesett az ujjholddal, s azzal, a mit mi a nap és hold elhajlása összehalmozása gyanánt határozunk meg. Törjünk át az 1870. évre. Mindenki visszaemlékezik az október 24. és 25-ki éjszaki fényekre, melyek oly nagy felindulást idéztek elő az ostromlott lakosságnál; eleinte jeladásoknak, s később tűzvésznek képzelték. Ha átlapozzuk a naplót, ezt találjuk: „Október 24. Ujjhold-perigeum. Október

szólánánk: nálunk nélkül hozatván a nagy-szebeni végzéseket, tehát érvénytelenek, roppantul elbámulnának. Mi azonban nem ezt mondjuk, hanem reá mutatunk arra, hogy efféle conventiculum törvényt nem hozhat, nem hozhatott, ha szintén a világ minden rendi és politikai nemzete ott povelalt volna is N.-Szebenben, a római császár termeiben.

A „Gaz.“ férfai azt hiszik, hogy az unió és jogegyenlőség után erdélyi, rendi gyűlésen is hozhattak ők törvényt úgy, hogy a 4 natióból kettő hiányozzon, egyedül a szász, a 3-ik natio megtette őket, a románokat 4-iknek, bár az I. és II. natio jelen nemléte az ellen hangosan tiltakozott. Hja uraim, ha maga magát tehetné valaki azzá, a mi lenni óhajt, akkor B. ur is megtenné magát már most jó előre és egyszerre: erdélyi gubernatornak, román felelős miniszterelnöknek, nagy hospodárnak és minden románok urának stb. stb.

Egy külföldi bedlamban volt egy szerencsétlen, a ki magáról azt hitte, hogy ő a főlkikó; sehog sem lehetett czellájából kimenésre bírni, s ha sokáig faggatták, miért nem megy a friss levegőre, megsugta, hogy ott, az ajtó fölött vár reá a vörös filkó, s mihielyt kilép, azonnal elüti. S az okos emberek nem unszolták többé, hagyták gyönyörködni az ő rögeszméjében. Körülbelül ilyen színben tűnnek fel előttünk Baritiu ur dacoromán passivistái, nem hiszik, hogy lábuk üvegéből van, de még is félnek sikra szállani, nehogy a 4-ik rendi natio rangját valahol a szabad ég alatt megverje a dér és a ragya.

Csak örmézek urak híven azt a „hagyományos politikát“, mely annyit ásitozik az erdélyi autonomia és 1863-ki törvények után; csak várják el békével, míg ezeket visszaszerezhetik, megállítván a napot Erdély határai fölött, s míg eljön az idő, hogy a nemzetiségek tulzói megosztozhassanak Szt-Isván palástja felett.

Zernest papirgyártó urának szeptet vert a fejébe az, hogy P. Zs-t látta Brassóban a postán, s a sétatéren, s azt hallotta róla, hogy mulatott 2 nap Balázsfalván, 3 nap Szebenben, 1 $\frac{1}{2}$ napot Fogarason; de még inkább szeptet vert fejébe az, hogy a metropoliták kértek congressust, s most várják reá a választ. Különben B. ur azt reméli, hogy a congressus visszatér a „hagyományos politikához“, t. i. dupa capture, — s ha még is szavazásra mennének, a románok nem adnak sehol votumot az idegennek — hanem mind ő reá szavaznak, tudva, hogy ő halgatásával is megmentheti Alba Juliát, nem Erdélyt, s a román nemzetet. Ezt a rögeszmét B. urnak nem osztja a „Teleg. Rom.“, s azt mondja, hogy ezek a passiv urak „a nemzet lábai alatt vágják el az ágat.“ — E szerint még sem passivok, csakhogy a román nemzet java helyett annak megromlására dolgoznak, gátolván az eljárás egyetértő megállapítását, midőn magukat és határtalan ambíciójukat tűzik ki zászlóul, s otthonülésre csábítgatnak.

Lapszemle.

A „P. Napló“ várákozason felül kedvező eredménynek jelzi, hogy Pozsonyban a két miniszter megválasztott, és pedig az eddigi baloldali kerületben gróf

25. A nap és hold eltéréseinek összehalmozása, s ugyanezen időben eső és forgószél.

1871-ben február 12-én nevezetes éjszaki fény volt Perigeum s az eltérések összehalmozása. Április 9-én szép éjszaki fény, ujj hold s forgószél. November 9-én szép éjszaki fény: aequilunium.

Végre az 1872-iki első nevezetes éjszaki fényhez, a február 4-ikihez érkezünk el: lunistitium és eső.

Nehéznek látszik előttünk, hogy minden elfogulatlan szellemmel egyén, ily szokszoros összehalmozásokban ok és hatás viszonyát ne találja fel. Az éjszaki fények a mi szélességi fokaink között mindig akkor mutatkoznak, midőn az egyesült csillagzati vonások maximumot érnek el, szóval midőn valamely szabályellenes megháborítás oka áll elő, a légkör felsőbb rétegeinek súlyegyenében a kölcsönös hatás törvénye világosan látszik.

Minden, kissé határozott következtetés még elcsúszott lenne; de vajjon nem látszik-e úgy, hogy az éjszaki fények tümenyének megfejtése világosabb lesz ezen észrevételök folytán? A hold hatása a rendesen egy bizonyos színvonalon forgó légáramlatoknak megengedvén, hogy nagyobb magasságokra emelkedjenek, megháborítják a légkör határainak villanyos súlyegyenét; addig, míg egy villanyossággal terhelt légáramlatnak ezen szabályellenes átvonulása tart, egy lassu teher-kiömlés áll elő a légáramlat s a nagy megritult szélső régiók között, s ezen egyszerű világítás tekintetünknek éjszaki fényképen mutatkozik. Tehát ezen tümeny ránk nézve nem lenne egyéb, mint egy oly villanyos nyilvánulat, a felsőbb légkör megritult rétegeinek egy lég tömeg általi szabályellenes megfordítását leplezi le előttünk. Ama szélességi fokok, hol ezen tömegek a megritult légköri

Lónyay 257 szavazattöbbséggel, és mondja: Az eddigi képv. választási mozgalmak a legnagyobb mértékben igazolják a választó-közönségbe vetett hitünket. Eddig kizárólag Deák-pártiak választáltak meg; képviselőkünk száma hat, s e hat választásban két kerületet foglalt el az ellenzék a Deák-párt. Alapos reményünk van, hogy e kerületek száma nevezetesen szaporodni fog; hogy a főváros mind az öt kerületben a Deák-párt győz; hogy a nemzet hatalmas szava ezáltal a közjogi pártviszály hivatol oly csekély száma reducálja, hogy tényleg nem ingathatja meg a szabadság és haladás amaz erős alapjait, melyeket a kiegyezési miben birunk.

A „Reform“ jelentékeny napoknak nevezi az utóbb lefolyt időt, nem öt évet, nem öt hónapot, de csak rövid öt hetet érvén ezen idő alatt, és csak a siket nem hallja, és a vak nem látja, mennyi vívmány mutatkozik e kis idő alatt is nemzeti életünkben, ilyenek: a király alföldi útja, második a Ludoviceum szervezése, harmadik a kolozsvári egyetem felállítás, mi végett a kormány több tagja ép most volt Erdélyben és Mészáros osztálytanácsos továbbra is ott marad a szervezés eszközlésére. A negyedik tény a bánati örvidek visszacsatolása, mi által nem csupán földet, népet városokat, bányákat, erdőket s a Duna folyását nyerjük meg az örvidek polgárosításában; nemcsak jogot és egy régi jogsérelem orvoslását, s közjogunk és területünk teljességét nyerjük ezen legújabb vívmánnyal: de nyerjük vele szabadságunkat és nemzetünknek biztosításait is. Ki ne emlékeznék Perczel Mór-nak hadviselésére az Al-Duna román? A ki nem felede tudni fogja, micsoda veszély fenyegette onnét nemzeti létünket és alkotmányunkat. Ezen veszély gyökerestül ki lesz irtva, ha a király akarata, a polgárosítás keresztülvitetik. A háború, a fajgyűlölet és a katonai kényuralom helyébe pedig az örvidek népeinek cserébe adatik a béke, a szabad fejlődés, a gazdasági reform, a polgárjog és az alkotmányos szabadság. Végül felemlítvén még a vaskapu iránt folyamatban levő tanácskozásokat, nem hiszi, hogy az ily vívmányokat felmutatható államintitútó iránt bizalommal ne viseltessék e nemzet, s az azt megalkotó pártot ne támogassa.

Az „Ung. Lloyd“ a Magyarország és Szerbia közti támadt controversia folytán, mely eddig ugyan csak irodalmi téren nyilvánul, szükségesnek véli, hogy Ausztria-Magyarország vegye kezébe a keleti kérdést s igyekezzék azt a monarchia életérdekeinek megfelelőleg elintézni. Nem hódításról van szó, hanem arról, hogy a Balkan-félsziget ügyei Ausztria-Magyarország aegise alatt rendeztessenek, minden tekintet nélkül néhány szerb szerencsevadás könnyelmű provocióira. Ezt a többi közt a külföldi agitatorok összeköttetése a magyarországi nemzetiségekkel is sürgetőleg követeli. Felre tehát az engedékeny elnéző politikával. A kormány tűzze ki világosan céljait, válaszssa meg az eszközöket és következetes erőlyllet törekedjék azok valóstítására.

A „P. Lloyd“ Jókai cikkeit elemezve, ujlag hangsulyozza, hogy csak világos és präcis választási törvény vethet véget a most mindkét részről az összeirási és központi bizottságok által elkövetett visszaéléseknek, csak ez gátolhatja meg, hogy az izgatottság, mint már jelenleg, aggesztó mérveket ne öltönd. De ki oka annak, hogy még nincs ily törvényünk? Az oppositio, mely az illető javaslatot az országgyűlési ülészak utolsó napjaiban agyonbeszélte. Most talán maga is belátja, hogy jobb leendett a törvényt némi módosításokkal, melyekre a Deák-párt is hajlandó lett volna, elfogadni. Miként Jókai

közegbe elhatnának, épen azok lennének, a hol az éjszaki fény legnagyobb szépségét érné el. Észre lehet venni, hogy az éjszaki fények feltűnése a mérsékelt föld-övben különösen akkor áll elő, midőn a nap a déli fél-gömb felé van, s hogy a szélességi fokokban legfejebb szállítja azon légáramlatokat, melyek a tavasz és nyár alatt a földszarki vidékek felé irányulnak.

Az éjszaki fények a földszarknál igen gyakoriak, ez azért van, mivel épen ott éri el a légkör sűrűségének minimumát, s mivel itt a felsőbb régióknak gyakrabban kell, mint másutt, ama nedves és meleg lég tömegek által megrohantatni, melyek a tropikális szélességi fokról jönnek.

Végre ha az éjszaki fények gyakran mind a két haemispheriumban egyszerre tűnnek fel, ez azért van, mivel azon okok, melyek az egyenlítő egyik oldalán a föld légburkát tölemlik, az ellenkező oldalra nézve is szintugy főnállanak. A nap, s a hold egyesült befolyásai egyenszerűleg gyakoroltatnak az egyenlítői vonalnak mind innerső, mind tulso oldalán; azoknak egyszerre kell módosítaniok a légáramlatok színvonalát, s azokat ugyanazon szélességi fokok felé kell nyomniok mindkét ellenkező haemispheriumban. Ekkép lennének meg fejtre előállási s feltűnési módjukban azon éjszaki fények, melyek a földszarknál s a mi vidékeinken mutatkoznak, t. i. az éjszaki, déli és központi fények.

Akár miként álljon is a dolog ezen nézetekre nézve, s bármínő magyarázatot adjanak is azoknak azon összehalmozások, melyeket 10 év óta észlelünk, mindenestre léteznek, s véleményünk szerint talán némi figyelmet érdemelnek.

TÁRCSA.

Az éjszaki fény.

Az 1871. februárius 4-ki szép éjszaki fény még nem esik tőlünk oly távol, hogy most már korszerűtlen lenne röviden visszatérni ezen érdekes tümenyre. Az éjszaki fények elmélete hiányosan van megállapítva. Kétségtelen, hogy ez villanyos természetű tümeny. Egy éjszaki fény feltűnése következtében a delejtű gyakran hamisan mutat, s a lávirdák működésükben akadályoztatnak; nem ok nélkül nevezték el azokat delejes viharoknak. Sőt úgy látszik, hogy ezen tümeny legfőbb ször egyszerre áll elő mind az éjszaki, mind pedig a déli vidékek felé. A két ellenkező szélességi fokban tümenek fel ezen fényes sugarak, melyeket Franciaországban e hó kezdetén bámulhattunk.

Mi bizonyos számú évek óta gondosan följegyezzük a legnevezetesebb éjszaki fények feltűnését, s a jelen percz időszereinek látszik nekünk arra, hogy kijelöljünk egy legalább is sajátzerű összehalmozást azok feltűnésének időszaka s bizonyos, tökéletesen meghatározott csillagászati pontok között. Az éjszaki fények épen nem határozatlan korszakokban s mintegy történetesen mutatkoznak, a mint ezt hinni látszanak; azok ritka kivételekkel, majdnem mindig akkor tűnnek fel, midőn a nap és holdnak földgolyónkra való hatásai maximumukat érik el, s különösen azon hónapok alatt, melyek rendesen a nagy légköri megháborításoknak vannak alávetve.

Igy Bonene az 1860-ig észlelt éjszaki fényekre vonatkozó kimutatása szerint, június hóra csupán 60 éj-

a „Lloyd“ is kárthatja az erőszakoskodást, melyek gyűlöletet keltenek egy haza fia között; a népképviselő feladata lesz e bajt is orvosolni. A mi pedig a jelen választást illeti, reményli, hogy a veszélyes jelenségek dacára, a higgadt elemek egyesült fáradozásainak sikerülend azokat oly befejezéshez juttatni, hogy Európa legkisebb kételyt se tápláljon a parlamenti életre való érettségünk tekintetében.

KÜLFÖLDI HIREK.

A német lapok azon része, mely Ferencz József császár- király berlini látogatásáról már tudomást vett, örömmel üdvözi e látogatást. Így például az „Augsb. Allg. Ztg.“ Berlinből ez ügyben következő felhívatalos levelei közül: „Mint a „Kreuz Z.“-nak Bécsből írják, Ausztria uralkodója szeptember első napjaiban udvarunknál több napi látogatást akar tenni. E szándékról itteni magasb körökben is komolyan szó van, s azon kitűnő fogadtatásról következtetve, melyben a tavaszi gyakorlatokra ide rendelt osztrák tisztek az udvarnál és bajtársi körökben részesültek, Ferencz József császár ép oly fényes, mint szívélves fogadtatásra számíthat nálunk.“ Azt is beszélik, hogy szeptemberben az olasz király is meglátogatná Vilmos császárt; de német lapokban e hírre nézve megerősítést még nem találunk.

A „Siccle“ írja: „Az ország területének fölszabadosítása ügyében folyó tárgyalások félbeszakítást szenvedtek ugyan, de elejtve éppen nincsenek. Egy, a pénzügy-ministeriől szerkesztett és Thiers ur által helybelagított emlékirat, mely a francia kormány ajánlatát foglalta magában, nyújtott át Armin grófnak. Ha jól vagyunk értesülve, ez emlékirat egy milliárdnak, kölcsön segélyével történendő azonnali lefizetését proponálta s két milliárdra papírok kibocsátását, melyeket párisi, londoni és new-yorki bankárok biztosítának. Viszont Németország kötelezné magát arra, hogy négy departement-t azonnal kiürít, az utolsó kettőt pedig az első váltó fizetése után, azaz a jövő tél elején. A francia kormány ragaszkodott ahoz, hogy Belfort is kiürítessék, miután azon előkészületekből, melyeket a németek ott tesznek, az látszik, hogy amaz erősséget az utolsó napig kezökben akarják tartani. Ez emlékirat már hetekkel ezelőtt átküldetett Bismarcknak; eddig azonban még semmi válasza nem érkezett Varzinból, vagy legalább Versaillesban nem adatott át.“

Spanyolországból a válságos hírek egész özönte érkezik. Serrano elbocsátottat, mert az alkotmányos felügyelést kívánta, mit a király jóváhagyja nem akart. Ez által Amadé király teljesen szakított a conservatív pártokkal, melyekre eddig támaszkodott. Nem lehetetlen, hogy e szakítás válságos következményekkel bíránd. Most Zorilla, a radicalis párt vezetője bizatot meg az új kormány alakításával. A cates feloszlatása is valószínű. A carlista lázadás sincs még elfojtva, sőt az anarchikus kormányviszonyok következtében mindinkább terjed. Don Carlos kérelmére Cabrera tábornok vállalta el a lázadók vezetését. Cataloniában 8000 carlista van, sőt egy megbízhatlan hír szerint Arragoniában a köztársasági párt is kiűzte volna a lázadás zászlaját. Egy szóval az ország ismét a legkomolyabb válság előestéjén áll.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 18. 1872.

— Fél éves és évnegyedest. előfizetőinket kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket mielőbb megújítani, nehogy a lap megküldésében fenakadás történjék. — A szerkesztőség.

— Az összes magyar vasutak képviselői — mint egyik német lap írja — a múlt héten gyűlést tartottak a magy. kereskedelmi miniszteriumban. A tanácskozás tárgyát az állatszállítás rendezése képezte. A kormány azon kívánságát terjesztette a gyűlés elébe, hogy a vasutak, a fő le- és felrakodási állomásokon állatorvosokat tartassanak, s azokat saját pénzzükkel fizessék. A vasutak képviselői e kívánságot visszautasították, mert a közegészség ellenőrzésére nem ők, hanem a kormány van hivatva. Midőn pedig ennek folytán, a kormány képviselője a subventióra hivatkozott, azt válaszolták a vasutak képviselői, hogy az a subventio nem ajándék, hanem csak kamatozó kölcsön, a kormányt az fel nem jogosítja arra, hogy a vasutakra illetéktelen tehert rakjon. Nem maradt hát egyéb hátra, minthogy a felállítandó állatorvosokat a kormány maga fizesse.

— Színelőadás lesz jun. 19-én szerdán, fele részben a gyermekert, fele részben a Gyulai Ferencz és Székelyné síremlékei javára. A jótékonyezél iránti tekintetből fellépnek a pesti nemzeti színház tagjai Sz. Prielle Cornelia asszony és Szerdahelyi Kálmán; közreműködni szívesek: Ruzicska Raesek Sofia assz., K. Papp Miklósné asszony, Gyulai Jolán kisasszony és a conservatorium személyzete. Előjegyzésekkel elfogad Szász Domokosné asszony a bel-farkas utcájában. E hírrel kapcsolatban megemlíti, hogy a Székelyné emléke ügyét, azon bizottság, melyet a jogakadémia ifjúsága 1870. tavaszán kiküldött, már több mint egy évvel ezelőtt egy — Lugosi József, Gáman Zsigmond és Papp Miklós urakból álló — bizottság kezébe tette le, — a mint az „Ország-Világ“ egyik múlt évi számából olvastuk.

— A horvát országgyűlésre 61 unionista és 50 nemzeti párti jelent meg. A fusiókra kilátás van.

— A „Kelet“ (a) - ja — bizony piciny — a szégyen, és gyarló, mint a kélhetős pulykafu — badar és otromba oktalankodásairól, melyekkel a lapunk 133-ik számában K. A. t. munkatársunk által írt cikket meg-támadja, hebegvén: a „Kelet“ mesterségesről, a ferditéről, a rágalmazásról, — fecsegvén saját természetéről, a „corruptióról“, mely őt oly nagy mértékben elárasztá — bátran hallgathatnánk, a feleletet t. munkatársunkra bízva, ha ő ezt arra érdemesnek tartja; annyit azonban el kell mondanunk a „Kelet“ kis (a) - jának, hogy Angliában is évtizedek óta ép a „politikai immoralitás“ meg-gát-lása végett küzdöttek a legjobbak, a legfelvilágosul-tabbak a titkos szavazás mellett s azt törvénybe is iktatták. Kolozsvár is így választja legutóbb is követelt. Valjon politikai immoralitás adott e lábat? Ugye hogy nem. Tehát kis (a) urf tanuljon előbb, azután hebegjen és rága oly szélbaltás dühvel a falat.

— Komáromy Ferencz jeles írónak „Párt-küzdelmek“ című korrajza Aigner Lajos pesti könyv-árus kiadásában is megjelent; t. olvasóink emlékezni fognak martius és aprilis havi tárczáinkra, midőn ezen érdekes történelmi dolgozatot egész terjedelmében kö-zöl-tük, tartalmáról fölsőleges volna szólni, de meg-m-litenünk kell, hogy a könyv hazánk nagy fiának Deák

Ferencznek van ajánlva, hogy iránynya megfelel azon elveknek, mely elvek lobogóját nagy hazánkba az al-kotmány helyreállításért küzdelmeknél hordozták; s vé-gül, hogy a 167 lapra terjedő munka csinos kiállítást nyert s kiadója által bolti ára 1 ftra o. é. határozottat.

— Nyilvános köszönet. Alólt a k.-monostori önkényes tűzoltó-egylet nevében kedves kötelességé-nek ismeri, t. Biasini Domokos urnak önzetlen szíves-ség-ért, melyvel nagyváradi tűzoltó testvéreinket fogadta és szállodájában díjtalanul elszállásolta, őszinte köszö-netet mondani. K.-monostor 1872. június 15-én. A pa-rancsnokság.

— Szám 6042—1872. Az erdélyi földteher-mentesítési kötvényeknek az 1872-ik év első felére meghatározott kisorsolása folyó évi június hó 30-án dél-előtt kilencz órakor az országházában a feloszlott kir.főkormányzók által használt tanácssteremben nyilváno-san fog megtartani. Mi is ezennel közölni tétetik. Az erdélyi földtehermentesítési pénzalap magyar királyi igaz-gatószágtól. Kolozsvárt, 1872. június hó 15-én. Gróf Péchy.

— Világkiállítási ügy. A jövő évi bécs vilá-gipartárlaton Magyarország háziipara is külön fogván kép-viseltetni, a közoktatásiügyi minster a háziipar tárgyak rendszeres gyűjtésével Römer Flóris és Xanthus János muzeumi öröket bízta meg, kik abbéli működésüket a nyár folytán meg fogják kezdeni. Most a belügyminister körrendeletben felhívja az ország törvényhatóságait, hogy ezen kiküldöttékkel tőlük telhetőleg támogatassák Nagyban elősegítendő az ügyet, ha az illető törvényhatóságok a te-rületükön előforduló háziipar termelvényekről a termelési hely vagy vidék kijelölésével jegyzéket készítvén, azokat az illető megbízottakkal közölnék, s annak idején az egybegyűjtött cikkekkel a törvényhatóságok székhelyén egybegyűjtve, azoknak a központba való elszállításáról gondoskodnának. A körrendelet többi részében a bel-ügyminister a gyűjtemény mikénti összeállításának mó-dozatairól szól, s végre az ügyet és a kiküldöttékkel a tör-vényhatóságok legmelegebb pártolásába ajánlja.

Nemzeti színház. (J. S.) A felállítandó árva-ház és bonné-képezde javára Prielle Cornelia, K. Pappné Szabó Papi asszony és Szerdahelyi Kálmán ur által előadott vigjátékok — a tőlök már megszokott kitűnő sikerrel — folytak le. Az előadásokat részben megelő-zött zenei részletekről is, hasonló elismeréssel szóla-hunk. — Az első előadás (Az utóirat) egy társalgási kettős, melyben jeles vendégművészeinknek szabad tér van nyújtva kedélyes színészeti képességek kifejezésére. A vigjáték fordulatainak számai ily biztos kezekbe lévén letve — természetes és eleven játékok által — általá-nos érdeklődést ébresztettek; s ezért örömet tapso-lunk játékoknak, mert őszinteségben és természetesség-ben láttuk a művészetet. A művelty — melyet öss-zhangzó játékok szült — általános tapssal jutalmazták. A harmadik szakaszban előadott kis vigjátékokban (Ur-nőmnek migrainje van) a két művészpáron kívül részt-vevett Papp Miklósné asszony is. — Ez egy kis vigjátéki bohózat, mely oly kitűnő előadással kerülővén színre, a közönséget folyvást derült hangulatban tartá. — A zenei részek közül az első részt Auber „La neigre“ című

operájának nyitánya képezte, melyet a conservatorium tagjai összhangzólag és sikerrel adtak elő. A második részt Kohler igen gyönyörű fuvola-szóla képezte, a melyben ép úgy felláttak a művészi szabatoságot, mint az érzés finomságát. — A harmadik részben változás történt, Fangh-Gyujtó Izabella urasszony elrekedvén, helyette Horvát Róza kisasszonyt hallottuk. Csinos éne-két a közönség megtapsolta. Az utolsó rész Korbuly Ida kisasszony zongora-szóla vala. A kisasszony sok bensőséggel, finom, s gazdag színezéssel játszott, a kö-zönség egészen lekötött figyelemmel kísérte szilárdútesü ujjainak zenéjét, s végül háromszor kitapsolta. — Szín-házunknak ezuttal ismét ünnepe volt, a nézőtér minden zugában fulladásig megtelt, még a zenekari helyiséget, sőt a karzat nagyrészt is zártszékékké kella átalakítani, melyeket mindenütt válogatott közönség lepett el. A jeles művészpár ez újabb nemes áldozatkészségével csak fo-kozta azon meleg elismerést és közszerelelet, melylyel a kolozsvári közönség irányukban évek óta viseltetik. E szép tett jelentékeny összeget eredményezett a kitűzött jótékony cél részére. —

Arjegyzék a Kolozsvárt június hó 13-án tartott helivásárról (alsó a. mérő középar). Tisztabuza 7 frt 62 kr. Elegybuza 5 frt 50 kr. Rozs 4 frt 50 kr. Árpa 3 frt 6 kr. Zab 2 frt 10 kr. Törökbuza 5 frt 42 kr. Pityóka 3 frt 22 kr. Marhahus fontja 25 kr.

Távirati tudósítás a bécsi borszéről.

Június 17-ről: 5% Metalliques 64.93. 5% Nemzeti kölcsön 72.20. 1860-diki államkölcsön 104.50. Bank-részvények 849. Hitelrészvények 343.50. London 111.85. Ezüst 109.65. Cs. kir. arany 5.37. Napoleondor 8.93.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 82.—. Temesi 81.—. Erdélyi 79.50. Horv.-Slavon 84.—.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

NYILTTÉR.

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel napoként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádor utcza 13. szám, I-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azon-nal válasz adatik.

A Liebig-féle Kumys-kivonatot,

melyet a bécsi győrtani hatóság egy gy-gy-szer uti elismert s a krakói tudomány-szóség által különösen ajánl, az orvosi tanácsokot megerősítő véleménye szerint, első rang jellel a tudóvász ellen eddig ismert és használt minden szer közt Győrsen és hízosan gyógyít: tudóvász (még idült állapotban is), grmót (lelei: vértörés, aszkóris lis, lelegészahány), gy-o-mor-, bél- és légcső-hurutot, Anae-miát (vérszegénység) tanús betegségek és folytonos bírányelvezet karoktatásban), Chloresist (epidém), mellizomlást, aszkót, hárgatároz-sorvadást, méh-győrsöt és tüdőgyőgségét. Egy üveg ára 1 frt o. é. Legálább 4 üveg tartó hűtődoboz és azon febul bír-mekkor mennyiséget vidékre megküld a Kumys-intézet úrákára Bécs, Mariahilferstrasse 36, Bern (ifj. Friedl N.)

N. B. Beteg, a kiknél minden hasz-nált szer sikertelen maradt, tegyék biz-a-lommal egy utolsó kísérletet a Liebig-féle kivonat.

Építészeti vállalkozásoknak!

GRUBER JÁNOS-nál Pesten,

Lipót-város Szécheny-utca,

mindig készletben van bármely mennyiségű

kufsteini hydraul. Cementmész, angol szab. Portland-Cement Robins és társától,

kehlheimi márványlapok,

gipsz, aszfalt, zeolith-fedéltábla, valamint jól kiszáradt talajkoczkák sat. sat.

7—10

[460]

A Szerecsen-gyógyszerár által Mainzban ingyen kapható Dr. Sampson tudomá-nyos értekezlete a

Coca-labdacsok I., II. és III.

használatra felől (1 doboz 2 frt, 6 doboz 10 frt o. é. porosz gyógyszer-díjszab.) a lélegző-s emésztő-szervek, az idegrendszer beteg-ségei, valamint általános és különös gyenge-ségi állapot ellen, ugy az indiánok hre-alatlanos szere, a coca-nak Peruból, kitűnő tulajdonságai felől. 4—20 [455].

GUGGENBERGER PÁL

diszáru-kereskedésében Kolozsvártt, még mind foly

a végeledás,

hanem még csak jövő hó 15-ig fog tartani;

a t. cz. közönség tehát jól cselekedend, ha sietni fog szükségleteit ideje korán, a mig t. i. elegendő választék van, fedezni, mert később nem lesz alkalma oly valódi cikkeknek, oly minőségben és oly jutányosan, mint itt, bevásárolhatni.

Különösen vidéki kiskereskedők figyelmébe ajánljuk e ritka alkalmat előnyös bevásárlásra.

[485]

2 - 20

Ny. Gáman János örökösainél Kolozsvártt.

malom-, kastély- és bugyogó kut.

Karlsbad. Karlsbadi czukorkák és savak. Rendkívüli gyógyhatása folytán számos esetben, a termé- szetes karlsbadi ásványvíz minden gyógyászati ás- ványvíz felett áll. Különösen a gyomor, a vese, a hútszervek, a diümirigy, a czukorkór, a méh ártult bajában, valamint cztában külö- nösen ajánlott a karlsbadi víz használatára. A karlsbadi vizet otthon is úgy kell használni, mint a kútait. A rendes adag minden reggel egy palack, melyet melegen vagy hidegen 20 percnyit itdözök- ben kell meginni, ha lehet, sóval, sóval a szábad levegőt, vagy otthon is az ágyban. A karlsbadi víz hajótörésnek emelése végett egy kávékanalnyi bugyogó söt kell beletenni. Hűvegen használva nagyobb olvasztó ereje van a karlsbadi víznek, mint melegen.

Ásvány-posvány, vasposványos és lug.

MATTONI és TARSÁ ásvány-posvány művelő Franczénshadban, pótszerű vas-posványtűrőket helyett, valamint eld- és utógyógytálat otthon igen he- cses s általában ajánlott idült betegségekben, a melyekben vérhány. há- nyos vérképzés, a szervek és hártvák elszibbádása, rőt idegzet, a műszerek „unyasága nyilvánulnak mint okok vagy következmények.

Giesshüblei savanyuvíz

„König Otto's Quelle“ Karlsbad mellett, (az ausztriai Selters). Legtiszább egvényes savanyuvíz. Naponta itás töltéssel kapható a giesshüblei kútelezőség által Mattoni és Knoll Karlsbadban. Ropiratók, árjegyzékek sat. ingyen. Saját raklár Bécsben: Tuchlauben 4. és Maximilianstrasse 5.

(454)

7—12